

Eettisen kaupan puolesta ry:n

Toimintakertomus 2017

1. Johdanto

Vuoden 2017 aikana Eettisen kaupan puolesta ry (Eetti) panosti viestinnän kehittämiseen, erityisesti sosiaalisessa mediassa, mikä tuotti selkeitä tuloksia. Eetin tykkääjien määrä Facebookissa jatkoi kasvuaan ja vuodenvaihteessa meni 5 000 tykkääjän raja rikki. Toiminnan toinen painopiste oli oman varainhankinnan kehittäminen, mikä näkyi etenkin uusina kuukausilahjoittajina. Rahankeräysluvan ollessa tauolla tähän ei kuitenkaan pystytty alkuvuoden aikana panostamaan halutulla tavalla, ja työ jatkuukin vuoden 2018 aikana.

Valtakunnallista kansalaistoimintaa tuettiin rekrytoimalla ja kouluttamalla seitsemän uutta paikalliskoordinaattoria neljältä paikkakunnalta (Rovaniemi, Jyväskylä, Tampere ja Helsinki). Kampanjatoiminnassa keskityttiin globaaliin vaate- ja kenkätuotantoon ja etenkin loppuvuoden vaate- ja kenkäaiheiset tapahtumat, kuten Eettisen kuluttamisen myytit -seminaari sekä syystapaaminen olivat hyvin suosittuja. Yhteensä Eetin järjestämiin kaikille avoimiin yleisötapahtumiin osallistui vuoden aikana noin 850 henkilöä. Globaalikasvatuksessa keskityttiin nuorten medialukutaidon kehittämiseen ja opettajankoulutukseen. Eetin vastamainostyöpajoihin osallistui kevään 2017 aikana lähes 700 nuorta.

Jäseniä osallistettiin järjestön strategiatyössä muun muassa jäsenkyselyllä. Eetin uuden viiden vuoden strategian (2018-2022) painopisteitä ovat seuraavat: kansanliikkeen vahvistaminen entisestään, yhdistyksen vaikuttamistyön tuloksellisuuden lisääminen sekä koulu yhteistyön kytkeminen entistä vahvemmin muuhun toimintaan.

2. Kampanjatoiminta

Vuoden 2017 kampanjatoiminnassa keskityttiin etenkin globaaliin vaate- ja kenkätuotantoon Puhtaat vaatteet- ja Change your shoes -kampanjoiden puitteissa. Alkuvuodesta 2017 koulutettiin nuoria globaalin kenkätuotannon haasteista ja kampanjoinnista sekä globaalikasvatuksesta ja toisessa tapahtumassa nuoret pääsivät tapaamaan myanmarilaista ammattiyhdistysaktiivia. Kesän festarikiertueella sekä netissä kerättiin yhteensä yli 1200 allekirjoitusta kenkätuotannon läpinäkyvyyttä vaativaan vetoamukseen.

Eetti selvitti myös neljän kenkiä valmistavan suomalaisyrityksen avoimuutta. Selvitystyön tuloksena S-ryhmä julkaisi kenkiensä ensimmäisen portaan tehtaat ja Reima julkaisi tuotantomaat. Lisäksi vuoden aikana julkaistiin useita uutisia Change your shoes -hankkeen kumppaneiden selvityksistä, mm. Intian ja Turkin vaatetehtaiden työoloista. Eetin suositukset vastuullisemman vaate- ja kenkätuotannon

edistämiseksi olivat laajasti esillä myös perinteisessä mediassa ja hankkeen koordinaattoria haastateltiin muun muassa Ylen suorassa pääuutislähetyksessä.

Loppuvuodesta Change your shoes -kampanja huipentui kahden bangladeshilaisen ammattiyhdistys- ja ihmisoikeusaktivistin Suomen vierailuun. Vierailun yhteydessä järjestettiin muun muassa 60 hengen leffa- ja keskusteluilta, joka varattiin loppuun vuorokaudessa. Vieraat tapasivat myös yritysten, työnantajajärjestöjen ja ammattiliittojen edustajia sekä ulkoministeriön virkamiehiä ja pääsivät välittämään heille ensikäden tietoa Bangladeshin työntekijöiden tilanteesta.

Euroopan komission rahoittamassa Change your shoes -hankkeessa työntenteli vuoden 2017 aikana täyspäiväinen koordinaattori. Hanke päättyi vuoden lopussa.

3. Globaalikasvatus

Vuonna 2017 Eetin globaalikasvatuksessa keskityttiin nuorten medialukutaidon kehittämiseen ja opettajankoulutukseen yhteistyökumppanien kanssa. Yhteensä työpajoja pidettiin 24 kpl, ja niissä tavoitettiin 688 nuorta ja 19 opettajaa ympäri Suomen. Lisäksi Eetti koulutti 15 vapaaehtoista kouluvierailijaa. Opettajankoulutuksia pidettiin yhteensä 14 kpl, ja niissä tavoitettiin 359 opettajaa. Lisäksi opettajia, opettajaopiskelijoita ja kasvattajia tavoitettiin yhteensä noin 1400 muissa tapahtumissa.

Vuoden 2017 tammi-heinäkuussa Eetti toteutti Medialukutaitoa vastamainoksista -mediakasvatushanketta. Hankkeessa toteutettiin vastamainostyöpajoja kouluissa, kirjastoissa sekä muissa tapahtumissa ja tavoitettiin noin 180 nuorta. Hankkeessa kehitettiin yhteistyötä kirjastojen kanssa; osa kirjastonhoitajista juurrutti työpajakonseptin palveluntarjontaansa ja ohjasi työpajoja noin 150 nuorelle. Lisäksi yhdessä Change your shoes -hankkeen kanssa järjestettiin vapaaehtoisten koulutus ja pidettiin lukiolaisille Roolipeli maailmankaupasta -työpajoja Tieteen päivillä Helsingin ja Lapin yliopistolla. Syksyllä 2017 kouluvierailut olivat pääasiassa katkolla rahoitustilanteen takia, mutta osa aktiiveista jatkoi kouluvierailutoimintaa.

Opettajien täydennyskoulutusten kehittämistä ja pitämistä jatkettiin yhdessä muiden järjestöjen kanssa Kepan koordinoimassa Koulu maailmaa muuttamaan -hankkeessa sekä Biologian ja maantieteen opettajien liiton kanssa Global Meal -hankkeessa. Erityisesti Eetin aktiivi ja Kuilut umpeen -yhteistyöhankkeen globaalikasvattaja Eeva Kemppainen ohjasi nuorten työpajoja ja opettajankoulutuksia.

Koulu maailmaa muuttamaan -koulutuksista osa järjestettiin kouluissa, osa seminaareissa ja osa webinaarimuotoisena. Global Meal -hankkeessa koulutettiin opettajia pitämään osallistava ruoka-aiheinen

vastamainostyöpaja ja kannustettiin nuoria osallistumaan vastamainoskilpailuun. Hankkeessa tuotettiin Eetin vastamainosoppaaseen pohjautuvaa oppimateriaalia julkisesti saataville ja työpajoja pilotoitiin kouluissa. Global Meal -koulutuksia pidettiin yhteensä 6 kpl ja niissä tavoitettiin 81 opettajaa 5 paikkakunnalla: Helsingissä, Vantaalla, Turussa, Joensuussa ja Oulussa. Hankkeissa kerätty palaute koulutusten asiasisällöstä, osallistavista ja visuaalisista metodeista ja Eetin tuottamista oppimateriaaleista on ollut innostunutta ja kiittävää (arvosanakeskiarvo 4/5).

Lisäksi opettajia, opettajaopiskelijoita ja kasvattajia tavoitettiin yhteensä noin 1400 muissa tapahtumissa ja koulutuksissa ympäri Suomen, kuten Educa-messuilla, Mediakasvatusfoorumilla ja Maailma koulussa -seminaareissa opettajankoulutuslaitoksilla.

4. Vaikuttamistoiminta

Euroopan komission rahoittamassa SUSY-hankkeessa jatkettiin solidaarisuustaloudesta viestimistä ja Suomen solidaarisuustalousverkoston vahvistamista, muun muassa järjestämällä keväällä kolme Kunnallisvaalipaneeli -työpajaa yhdessä yhteistalousverkosto Commons.fi:n kanssa. Maailma kylässä -festivaaleille tuotimme paneelikeskustelun, johon osallistui europarlamentaarikko Sirpa Pietikäisen lisäksi kansainvälisiä hankevieraita Italiasta ja Virosta.

Toukokuussa järjestettyyn kestävien elektroniikkahankintojen pyöreän pöydän keskusteluun osallistui Hanselin, KL-kuntahankintojen, Vantaan ja Helsingin kaupunkien edustajat, sekä Electronics Watch -verkoston ja Tukholman lääninhallinnon edustajat. Pyöreä pöytä järjestettiin yhteistyössä Motivan kanssa.

Lokakuussa Eetin toiminnanjohtaja seurasi Genevessä käytyjä YK-neuvotteluja yrityksiä sitovasta ihmisoikeussopimuksesta. Neuvotteluista viestittiin sekä Eetin blogissa että uutisissa ja niistä keskusteltiin aktiivien kanssa syystapaamisessa sekä marraskuun lopussa järjestetyssä keskustelutilaisuudessa. Samassa tilaisuudessa keskusteltiin myös Suomen ja EU:n kauppapolitiikasta ulkoasiainministeriön virkamiesten kanssa.

Eetin vaikuttamistyön koordinaattori Maija Lumme osallistui joulukuussa Maailman kauppajärjestö WTO:n ministerikokoukseen Suomen delegaation jäsenenä. Kauppaneuvotteluista kirjoitettiin uutisia Eetin nettisivuille ja niistä raportoitiin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Lisäksi kauppaneuvotteluista keskusteltiin aktiivien kanssa Eetin pikkujouluissa.

Eetti teki vuoden 2017 aikana vaikuttamistyötä myös vaatimalla opetus- ja kulttuuriministeriöltä osallistavaa vuoropuhelua kansallisen kestävän kehityksen kasvatuksen suunnitelman laatimisessa sekä

edistämällä veroläpinäkyvyyttä julkisissa hankinnoissa ja kommentoimalla Finnfundin omistajaohjauksen periaatteita yhteistyössä Kepan, Kehyksen, Reilu vero ry:n ja muiden järjestöjen kanssa. Olimme myös mukana muiden järjestöjen kanssa kommentoimassa Valtioneuvoston kanslian ja kestävän kehityksen toimikunnan vetämää työtä julkisten hankintojen ja kuluttamisen seurantaindikaattoreista.

Lisäksi Eetti teki suoraa vaikuttamista suomalaisyrityksiin, etenkin vähittäis- ja vaatealalla. Vuoden aikana tavattiin mm. S-ryhmän, Keskon, Stockmannin ja LIDL:n edustajia ja keskusteltiin ajankohtaisista vastuullisuusasioista kuten elämiseen riittävästä palkasta. Osana Change your shoes -hanketta järjestettiin Pohjoismaiden kenkävalmistajien pyöreän pöydän keskustelu, johon osallistui Suomesta Reima.

5. Paikallistoiminta

Aktiivisen kansalaistoiminnan tukeminen oli yksi Eetin vuoden painopisteistä. Tätä tehtiin rekrytoimalla uusia vapaaehtoisia paikalliskoordinaattoreita. Viestiä levitettiin laajasti eri puolille Suomea ja koordinaattoreiksi haki seitsemän ihmistä neljältä paikkakunnalta (Rovaniemi, Jyväskylä, Tampere ja Helsinki). Uusille koordinaattoreille järjestettiin syksyllä koulutus ja heihin pidetään yhteyttä Facebookissa.

Myös Turun ryhmä aktivoitui uudestaan hetken hiljaiselon jälkeen järjestämällä Eettisen viininmaisteluillan yhteistyössä Turun yliopiston ylioppilaskunnan ympäristösiiven kanssa. Yksi illan järjestäjistä päätti loppuvuodesta ryhtyä Eetin Turun ryhmän koordinaattoriksi.

Eetin kaksikielinen (suomi-englanti) Helsinki-ryhmä järjesti keväällä keskustelutilaisuuden kestävästä turismista sekä osallistui Maailma kylässä -kahvilaan. Kevään aikana järjestettiin kaksi toimintailtaa, joissa nuoret pääsivät pohtimaan globaalin verovälttelyn aiheuttamia haasteita rennossa ilmapiirissä. Sekä kesäretkeen että syksyllä Eetin toimistolla järjestettyyn pizzaa ja postitusta -iltaan osallistui noin 20 henkeä ja pikkujouluihin 30.

Tampereella järjestettiin vuoden aikana muun muassa leffailta ja osallistuttiin Tampereen sosiaalifoorumiin, jossa järjestettiin keskustelutilaisuus globaalista kenkätuotannosta. Myös Jyväskylässä ja Joensuussa järjestettiin paikallisryhmien voimin leffailtoja, joihin osallistui 30 ja 40 ihmistä kuhunkin. Lisäksi vuoden aikana vierailtiin muiden järjestöjen tapahtumissa Jyväskylässä, Turussa ja Rovaniemellä, ja Mikkelissä tempaistiin myymällä kenkiä tuottajahintaan. Yhteishanke Settlementtiliiton kanssa, joka olisi laajentanut paikallistoimintaa entisestään, ei kielteisen rahoituspäätöksen takia toteutunut.

henkeä. Palvelualojen ammattiliitto PAM:in jäseniä koulutettiin webinaarissa maailmankaupan kiemuroista. Huhtikuussa järjestetyssä keskustelutilaisuudessamme vaatetuotannosta ja työoikeuksista Myanmarissa kuulumme maan tilanteesta ammattiyhdistysaktiivi Phyo Sandar Soelta. Tilaisuuteen osallistui 15 henkeä.

Syksyn Eettisen kuluttamisen myytit -seminaari toi yhteen 40 vastuullisesta kuluttamisesta kiinnostunutta nuorta. Syksyllä järjestettiin myös keskustelutilaisuus yrityksiä sitovasta ihmisoikeussopimuksesta ja kauppapolitiikasta. 20 hengen tilaisuudessa kuultiin myös ulkoasiainministeriön puheenvuoroja. Kauppapolitiikasta ja reilusta suklaatuotannosta keskusteltiin myös Eetin pikkujouluissa, joihin osallistui 30 nuorta. Syyskuun Pixelache-festivaaleilla, jossa mm. pidimme kartoitustyöpajaa yhteistyössä Commons.fi-verkoston kanssa, tavoitimme 50 henkeä. Change your shoes -hankkeen puitteissa järjestettyyn leffa- ja keskusteluiltaan osallistui 60 henkeä.

Marraskuussa Helsingissä järjestetty syystapaaminen oli yksi vuoden kohokohdista, johon osallistui yhteensä päivän aikana 50 Eetin jäsentä ja muuta oikeudenmukaisesta maailmankaupasta kiinnostunutta nuorta. Tilaisuudessa keskusteltiin muun muassa pikamuodista ja kulutuskulttuurin muutoksista sekä siitä, miten EU-politiikan kautta voidaan vaikuttaa yritysten toimintaan.

Eetin koulutuksiin, seminaareihin ja keskustelutilaisuuksiin osallistui vuoden 2017 aikana lähes 600 ihmistä. Opettajankoulutuksissa tavoitettiin lisäksi 359 opettajaa.

8. Kansainvälinen toiminta

Eetillä oli vuoden 2017 aikana paljon kansainvälistä toimintaa. Lokakuussa yhdistyksen toiminnanjohtaja osallistui YK:n alaisen työryhmän neuvotteluihin yrityksiä sitovasta ihmisoikeussopimuksesta. Aiheesta tiedotettiin laajasti jäsenille ja muille kiinnostuneille yhdistyksen blogissa ja kahdessa eri tapahtumassa (ks. kohta 7). Prosessia seurataan jatkossa etenkin kansainvälisen Treaty Alliance -verkoston kautta.

Loppuvuodesta liityttiin myös Our World Is Not For Sale -verkostoon, joka seuraa Maailman kauppajärjestön WTO:n toimia sekä kauppapolitiikka laajemmin. Eetin vaikuttamistyön koordinaattori Maija Lumme edusti suomalaista kansalaisyhteiskuntaa Suomen virallisen delegaation jäsenenä WTO:n ministerikokouksessa Buenos Airesissa Argentiinassa joulukuussa.

Kansainvälisten Clean clothes-, Good electronics- ja Tax Justice -verkostojen kautta Eetti toi myös paljon uusia näkökulmia suomalaiseen vastuullisuuskeskusteluun. Lisäksi Eetti pystyi verkostojen kautta

vaikuttamaan EU-politiikkaan kuten Euroopan parlamentin raporttiin vaatetuotannon vastuullisuudesta. Syksyllä 2017 Eetti koordinoi Clean clothes -verkoston Euroopan laajuista tukikampanjaa kambodžhalaisen ihmisoikeusaktivisti Tola Mouean puolesta. Monet eurooppalaiset suurlähetystöt vastasivat verkoston pyyntöön seurata hänen tilannettaan ja mahdollista oikeudenkäyntiä. Eetti toi myös Suomeen yhden myanmarilaisen ja kaksi bangladeshilaista ihmisoikeusaktiivia, jotka tapasivat yhdistyksen aktiiveja, sidosryhmiä ja muita kiinnostuneita.

9. Viestintä

Eetin sai vuoden aikana yli 1000 uutta tykkääjää Facebookissa ja 5000 tykkääjän raja meni vuodenvaihteessa rikki. Facebook-julkaisujen kattavuus oli vuonna 2017 yli 500 000. Myös paikallisryhmät aktivoituivat Facebookissa. Tampereen, Jyväskylän, Turun ja Helsingin ryhmillä on omat sivunsa ja/tai ryhmänsä, joissa on yhteensä lähes 400 tykkääjää. Lisäksi Eetti oli aktiivinen Twitterissä ja Instagramissa, jossa seuraajien määrä myös kasvoi, joskaan ei yhtä nopeasti. Eetillä oli vuodenvaihteessa Twitterissä lähes 1200 seuraajaa ja Instagramissa hieman yli 600.

Eetti oli esillä myös useamman kerran perinteisessä mediassa, mukaan lukien Ylen pääuutislähetyksessä haastateltavana, Svenska Ylen uutisten insertissä haastateltavana, useissa radio-ohjelmissa sekä valtakunnallisessa (esimerkiksi Ilta-Sanomat) että paikallisessa printtimediassa (esimerkiksi Aamuset). Yhteensä median kautta tavoitettiin vuoden 2017 aikana arviolta vähintään 1,5 miljoonaa suomalaista.

10. Henkilöstö ja hallinto

Vuonna 2017 Eetin toimistolla työskenteli yksi kokoaikainen ja kaksi osa-aikaista työntekijää sekä kolme osa-aikaista harjoittelijaa. Työpaikan vaihdoksen ja resurssien säästämisen vuoksi Eetillä ei ollut toiminnanjohtajaa helmikuun puolesta välistä heinäkuun loppuun ja työntekijät hoitivat toiminnanjohtajan tehtäviä kollektiivisesti.

Eetin hallituksen puheenjohtajana 2017 toimi Riikka Leppänen ja varapuheenjohtajina Anna Eskola ja Reetta Taskinen. Muut hallituksen jäsenet olivat Riikka Aartola, Elisa Kalliokoski, Antti Kylänpää, Noora Laaksonen, Jarkko Mäenpää, Hanna Rekola, Maija Talja ja Marleen Wierenga.

Vuoden aikana työstettiin yhdistyksen uutta strategiaa. Keväällä tehtiin jäsenkysely, jonka tavoitteena oli kuulla jäsenistön näkemyksiä Eetin toiminnasta, jotta järjestön toimintaa voidaan kehittää tulevaisuudessa enemmän jäsentensä näköiseksi. Jäsenkyselyllä myös pyrittiin aktivoimaan ja sitouttamaan jäsenistöä.

Kyselyyn vastasi yli 70 ihmistä. Lisäksi pidettiin kaksi henkilöstön ja hallituksen yhteistä strategiapäivää. Viiden vuoden strategia (2018-2022) hyväksyttiin vuosikokouksessa ja sen painopisteitä ovat seuraavat: kansanliikkeen vahvistaminen entisestään, yhdistyksen vaikuttamistyön tuloksellisuuden lisääminen sekä kouluyhteistyön kytkeminen entistä vahvemmin muuhun toimintaan.

11. Talous ja varainhankinta

Yhdistyksen tärkeimpiä tukijoita alkuvuonna 2017 olivat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Euroopan komissio. Loppuvuodesta 2016 valmistunutta varainkeruusivustoa levitettiin ja yhdistyksen varainhankintaprosesseja kehitettiin alkuvuodesta 2017. Varainhankintaa tuli kuitenkin tauko rahankeräysluvan päättymisen vuoksi. Varainkeruun kehittämistä jatkettiin loppukesästä 2017 ja siihen saatiin ulkopuolista sparrausapua 180degrees consulting opiskelijaryhmältä. Varainhankintaa tehtiin myös Maailma kylässä-, Ilosaarirock- ja Kallio Block Party -festivaaleilla, joissa Eetti järjesti kahvilatoimintaa.

12. Yhteistyökumppanit

Vuonna 2017 Eetti jatkoi jäsenyyttään Finnwatchissa, Kepassa, Reilu kauppa ry:ssä, Suomen OneWorld-portaaliyhdistyksessä sekä Kehitysyhteistyöjärjestöjen EU-yhdistys Kehys ry:ssä. Eetillä oli edustaja Kepan, Finnwatchin, Reilun kaupan ja Kehyksen hallituksessa.

Globaalikasvatuksen kumppaneina jatkoivat Maan ystävät, Luonto-Liitto, Rauhankasvatusinstituutti, Reilu kauppa ry, Oranssi ry, kulttuurihäirikkö Jari Tamminen ja Häiriköt-päämaja sekä Viestintäkasvatuksen seura Viekas. Yhteistyötä tehtiin laajasti myös muiden globaalikasvatusjärjestöjen kanssa muun muassa yhteisessä, 2017 alkaneessa Koulu maailmaa muuttamaan -hankkeessa.

Eetti jatkoi osana kansainvälisiä Clean Clothes-, Good Electronics ja Tax Justice -verkostoja. Lisäksi liityimme Our World Is Not For Sale -verkostoon. Euroopan komission rahoittamassa Change your Shoes -hankkeessa teimme yhteistyötä 15 eurooppalaisen ja kolmen aasianlaisen järjestön kanssa.

Solidaarisuustaloushankeessa kumppaneinamme on 25 eurooppalaista järjestöä, minkä lisäksi olemme olleet aktiivisia Suomen solidaarisuustalousverkostossa, Puhtaat vaatteet -verkostossa, Kehyksen kestävän talouden työryhmässä ja tehneet yhteistyötä mm. alan tutkijoiden, Suomen luonnonsuojeluliiton, Ehta Rahan ja osuuskunta Oman maan kanssa.